

ZOMERGERST – BROUWGERST

Hordeum vulgare

WAT

Er bestaan zowel rassen bestemd voor veevoerders als rassen voor de brouwerij. De brouwerijrassen hebben de genetica om aan de hoge kwaliteitseisen te voldoen die nodig zijn voor de mouterij en brouwerij. Na oogsten, kwaliteitscontrole, opschonen en triage kan de brouwgerst gemouten worden. Mouten is een proces waarbij in aanwezigheid van water en de juiste temperatuur, de gerstekorrel wordt gestimuleerd om te kiemen. Het embryo in het zaadje zet hierbij alle zetmeel om in suikers. Na enige dagen wordt de kiem afgedood door drogen bij hoge temperatuur (eesten). Het gedroogde product wordt ontdaan van de kiemworteltjes en het eindproduct noemt men 'mout'. Mout is naast water, hop, gist en eventueel smaakmakers, basis om bier te brouwen.

TEELT

Zaai

Zomergerst wordt best zo vroeg mogelijk in het voorjaar gezaaid (15 feb-31 mrt). Zomergerst kan echter tot half mei ingezaaid worden, maar het opbrengstpotentieel daalt sterk bij zaaidata na 1 april. De zaai techniek is volledig gelijk met deze van andere granen. Men zaait met het doel 200-250 planten per m² te bekomen. Te weinig planten kan opbrengstderving in de hand werken. Te veel planten verhoogt kans op bladziektes, legering maar ook onderlinge concurrentie kan tot kleinere korrels leiden, wat ongewenst is voor de mouterij.

Bemesting

Brouwgerst heeft net als alle andere granen nood aan N-bemesting. Te weinig bemesting leidt tot opbrengstderving. Toch wordt deze best laag gehouden. Te veel bemesting leidt tot legering, tweewassigheid en ongewenst hoog eiwitgehalte. Brouwgerst heeft voldoende aan 90 kg N/ha, verminderd met de eventuele bodemvoorraad.

Ziekten en plagen

Zomergerst is net als alle andere granen vatbaar voor blad en aarziektes, aandacht en eventueel preventieve bestrijding zijn nodig. Aarziektes – voornamelijk fusarium- kunnen leiden tot opbrengstdalingen, maar kunnen vooral ook de partij graan gaan bevuilen met schimmelgroei na oogst, waardoor het kiemingspercentage zakt of zelfs een slechte smaak in het bier terecht komt. Aarziektes kunnen zelfs mycotoxines in het bier brengen. Daarom is de kwaliteitscontrole erg streng.

Daarnaast kunnen duiven veel schade doen bij opkomst. Bladluizen en graanhaantjes kunnen ook beperkt schade aanbrengen. Zomergerst is ook gevoelig voor legering, zeker bij overmatige N-bemesting.

Oogst

Zomergerst wordt geoogst van half juli tot half augustus, afhankelijk van de weersomstandigheden. De opbrengst ligt in de praktijk tussen de 5,5 en 8,5 ton/ha. Omdat de korrelvorming in de vroege zomer plaatsvindt kan droogte en hitte een belangrijke invloed hebben op de korrelvorming.

Kwaliteitseisen

- DS% <14%
- >90% korrels groter dan 2,5 mm
- <2% gebroken, beschimmelde en groene korrels
- >97% kiemkracht
- eiwitgehalte tussen 9,5-11,5%
- <1250 µm/kg DON mycotoxine

_WIST JE DAT

Wat is 'tweewassigheid'?

Tweewassigheid is het fenomeen waarbij het graan volgens 2 snelheden afrijpt. Hierbij zal het grootste deel van het graan reeds doodrijp zijn, op een moment dat er nog groene aren in het veld aanwezig zijn. Dit leidt tot vernepen korrels of groene korrels in de partij, die geen kiemkracht hebben en kunnen beschimmelen. Tweewassigheid ontstaat voornamelijk als in volle afrijping, een periode van droogte en warmte wordt onderbroken door een korte periode van regen. Overmatige N-bemesting versterkt dit fenomeen.

_WIST JE DAT

Met 'brouwgerst' wordt dikwijls tweerijige zomergerst bedoeld. Tweerijig betekent dat de aar uit twee rijen van korrels met gelijke grootte bestaat. Toch zijn er ook rassen zesrijige wintergerst die bruikbaar zijn voor de brouwerij.

Bronnen

Meurs E.J.J. & de Vos, N.M., 1992. Ontwikkeling en groei van zomergerst (*Hordeum vulgare*) onder Nederlandse omstandigheden. Pudoc Wageningen, 45p.

Meurs, R., Carbonelle, G., Mahieu, O., Godin, B., Sinnaeve, G., Dumont ? B., 2021. Chapitre 7 : Orge brassicole. Livre blanc février 2021, 14p.

ILVO

Instituut voor Landbouw-, Visserij- en Voedingsonderzoek
Burg. Van Gansberghelaan 92
9820 Merelbeke

T +32 9 272 25 00

ilvo@ilvo.vlaanderen.be
www.ilvo.vlaanderen.be

